2024/1732

19.6.2024

NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2024/1732

ze dne 17. června 2024,

kterým se mění nařízení (EU) 2021/1173, pokud jde o iniciativu EuroHPC pro startupy za účelem posílení vedoucího postavení Evropy v oblasti důvěryhodné umělé inteligence

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 187 a čl. 188 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ([1]),

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ([2]),

v souladu se zvláštním legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady o harmonizovaných pravidlech pro umělou inteligenci (dále jen „akt o AI“), má za cíl zlepšit fungování vnitřního trhu stanovením jednotného právního rámce zejména pro vývoj, uvádění na trh a využívání umělé inteligence (AI) v souladu s hodnotami Unie.

(2) Od roku 2021, kdy bylo přijato nařízení Rady (EU) 2021/1173 ([3]), zaznamenala technologie AI obrovský technický pokrok a stala se celosvětově vysoce strategickou a oblastí, jež je předmětem silné konkurence. Unie stojí v čele úsilí zaměřeného na podporu odpovědného výzkumu a inovací v oblasti důvěryhodné a etické AI a zároveň vytváří ochranná opatření a rozvíjí účinnou správu.

(3) Dne 13. září 2023 Komise v rámci komplexního přístupu k podpoře odpovědného výzkumu a inovací v oblasti AI oznámila novou strategickou iniciativu, která má zpřístupnit vysoce výkonnou výpočetní kapacitu Unie inovativním evropským startupům v oblasti důvěryhodné AI za účelem trénování jejich modelů. Tato iniciativa doplňuje práci na vytváření ochranných opatření pro AI prostřednictvím aktu o AI, zřizování správních struktur a podpoře inovací prostřednictvím koordinovaného plánu v oblasti umělé inteligence.

(4) Vzhledem k tomu, že nejvýkonnější unijní superpočítačová kapacita světové úrovně se nachází v zařízeních společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku (dále jen „společný podnik“), měla by být zpřístupněna právě tato zařízení, aby se zmíněná iniciativa Unie stala skutečností. Je proto nezbytné doplnit stávajících šesti cílů společného podniku o sedmý cíl, který se týká příspěvku jeho superpočítačů k této nové iniciativě Unie v oblasti AI.

(5) Tento nový cíl by společnému podniku umožnil provádět činnosti v oblasti pořizování a provozu superpočítačů nebo oddílů superpočítačů optimalizovaných pro AI s cílem umožnit strojové učení a trénování modelů AI pro obecné účely. Společný podnik by měl mít možnost vytvořit nový režim přístupu ke svým výpočetním zdrojům pro ekosystém startupů v oblasti AI a výzkumný a inovační ekosystém a vyvíjet aplikace pro AI optimalizované tak, aby fungovaly na jeho superpočítačích. Společný podnik by měl mít rovněž možnost určit stávající hostitelské subjekty pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku jako továrny na AI, pokud mohou prokázat, že jejich superpočítač má dostatek výpočetních zdrojů pro trénování rozsáhlých modelů AI pro obecné účely a vznikajících

([1]) Stanovisko ze dne 24. dubna 2024 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).
([2]) Stanovisko ze dne 20. března 2024 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).
([3]) Nařízení Rady (EU) 2021/1173 ze dne 13. července 2021, kterým se zřizuje společný podnik pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku a zrušuje nařízení (EU) 2018/1488 (Úř. věst. L 256, 19.7.2021, s. 3).

aplikací AI, a pokud provádějí plnou škálu dalších činností nezbytných k rozvoji a podpoře ekosystému AI. Tyto změny by společnému podniku umožnily nabízet individualizovaný výpočetní výkon a služby s cílem podporovat rozsáhlé trénování, vývoj a zavádění AI v Unii, což na základě stávajícího nařízení není možné. Továrny na AI by měly komunikovat vzájemně mezi sebou a s relevantními iniciativami Unie v oblasti AI a v příslušných případech mohou komunikovat s relevantními vnitrostátními ekosystémy AI a vnitrostátními iniciativami v oblasti AI.

(6) Aby byl den použitelnosti změn zavedených tímto nařízením sladěn se dnem použitelnosti aktu o AI, mělo by se toto nařízení použít bez zbytečného odkladu.

(7) Nařízení (EU) 2021/1173 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Nařízení (EU) 2021/1173 se mění takto:

1) Článek 2 se mění takto:

a) vkládají se nové body, které znějí:

„3a) ‚superpočítačem‘ optimalizovaným pro umělou inteligenci“ superpočítač, který je určený především pro trénování velkých modelů umělé inteligence pro obecné účely a vznikajících aplikací umělé inteligence;

„3b) ‚továrnou na umělou inteligenci‘ centralizovaný nebo distribuovaný subjekt poskytující infrastrukturu superpočítačových služeb umělé inteligence, která se skládá ze superpočítače optimalizovaného pro umělou inteligenci nebo oddílu superpočítače pro umělou inteligenci, přidruženého datového centra, přístupu a superpočítačových služeb pro umělou inteligenci a která přitahuje a sdružuje talenty s cílem poskytovat dovednosti potřebné pro používání superpočítačů pro umělou inteligenci;“

b) bod 9 se nahrazuje tímto:

„9) ‚superpočítačem EuroHPC‘ jakýkoliv výpočetní systém plně vlastněný společným podnikem nebo spoluvlastněný jinými zúčastněnými státy nebo konsorciem soukromých partnerů, kterým může být klasický superpočítač (špičkový superpočítač, průmyslový superpočítač, superpočítač optimalizovaný pro umělou inteligenci nebo superpočítač střední třídy), hybridní klasický superpočítač, kvantový počítač nebo kvantový simulátor;“.

2) V čl. 3 odst. 2 se doplňuje nové písmeno, které zní:

„h) rozvíjet a provozovat továrny na umělou inteligenci za účelem podpory dalšího rozvoje vysoce konkurenčního a inovativního ekosystému umělé inteligence v Unii.“

3) V čl. 4 odst. 1 se doplňuje nové písmeno, které zní:

„h) pilíře továren na umělou inteligenci pro důvěryhodnou a etickou umělou inteligenci, který zahrnuje činnosti pro poskytování infrastruktury superpočítačových služeb pro umělou inteligenci, jejímž cílem je další rozvoj výzkumných a inovačních schopností, kompetencí a dovedností ekosystému umělé inteligence; zahrnuje tyto činnosti:

i) pořizování a provoz superpočítačů optimalizovaných pro umělou inteligenci umístěných společně v datových centrech nebo propojených s datovými centry prostřednictvím vysokorychlostních sítí;

ii) modernizace stávajících superpočítačů EuroHPC rozšířením o funkce umělé inteligence;

iii) poskytování přístupu a spravedlivých příležitostí k přístupu k superpočítačům optimalizovaným pro umělou inteligenci nebo superpočítačům EuroHPC rozšířeným o funkce umělé inteligence, jakož i rozšíření jejich používání na velký počet veřejných a soukromých uživatelů, včetně startupů a malých a středních podniků;

iv) provozování centralizovaných nebo distribuovaných středisek superpočítačových služeb pro umělou inteligenci na podporu ekosystému startupů v oblasti umělé inteligence a ekosystému výzkumu a inovací, která poskytují algoritmickou podporu, podporu dalšího vývoje, trénování, testování, hodnocení a validace modelů a systémů pro trénování umělé inteligence a podporu vývoje vznikajících velkých aplikací umělé inteligence ve strategických oblastech, jako jsou zdravotnictví a péče, změna klimatu, robotika nebo propojené a automatizované řízení vozidel;

v) provozování programovacích zařízení vhodných pro superpočítače, včetně paralelizace aplikací umělé inteligence za účelem optimalizace využívání superpočítačových schopností;

vi) provozování dalších superpočítačových služeb umožňujících využívání umělé inteligence;

vii) získávání, sdružování a odborná příprava talentů s cílem rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti při používání superpočítačů EuroHPC pro umělou inteligenci;

viii) interakce s ostatními továrnami na umělou inteligenci, zpřístupňování jejich služeb v celé Evropě a spolupráce s kompetenčními centry a středisky excelence EuroHPC a s relevantními iniciativami Unie v oblasti umělé inteligence, jako jsou centra startupů v oblasti umělé inteligence, ekosystémy umělé inteligence a dat, testovací a experimentální zařízení pro umělou inteligenci, evropská centrální platforma pro umělou inteligenci, centra digitálních inovací zaměřená na umělou inteligenci, znalostní a inovační společenství působící při Evropském inovačním a technologickém institutu zaměřená na oblast umělé inteligence, relevantní evropské výzkumné infrastruktury a další související iniciativy.“

4) Článek 9 se mění takto:

a) v odstavci 5 se doplňuje nový pododstavec, který zní:

„U superpočítačů optimalizovaných pro umělou inteligenci se na hostitelské subjekty vztahují tato dodatečná kritéria výběru:

a) blízkost zavedeného datového centra nebo připojení k němu prostřednictvím vysokorychlostních sítí;

b) vize, plány a schopnost hostitelského subjektu řešit výzvy ekosystému startupů v oblasti umělé inteligence a ekosystému výzkumu a inovací a komunity uživatelů umělé inteligence a poskytovat podpůrnou centralizovanou nebo distribuovanou superpočítačovou službu pro umělou inteligenci;

c) kvalita a relevantnost zkušeností a know-how dostupných v týmu, který má vést podpůrné prostředí superpočítačových služeb pro umělou inteligenci;

d) plány interakce a spolupráce s dalšími továrnami na umělou inteligenci, s kompetenčními centry a středisky excelence EuroHPC a s relevantními činnostmi v oblasti umělé inteligence, jako jsou centra startupů v oblasti umělé inteligence, ekosystémy umělé inteligence a dat, testovací a experimentální zařízení pro umělou inteligenci, evropská centrální platforma pro umělou inteligenci, centra digitálních inovací zaměřená na umělou inteligenci a další související iniciativy;

e) stávající schopnosti a budoucí plány hostitelského subjektu s cílem přispět k rozvoji rezervoáru talentů.“;

b) vkládá se nový odstavec, který zní:

„5a. Stávající hostitelský subjekt může podat žádost, aby se mohl stát továrnou na umělou inteligenci. V návaznosti na výzvu k vyjádření zájmu vybere správní rada stávající hostitelský subjekt spravedlivým a transparentním postupem založeným mimo jiné na kritériích výběru popsaných v čl. 9 odst. 5 druhém pododstavci a za podmínky, že daný hostitelský subjekt může prokázat, že jeho superpočítač EuroHPC má dostatek výpočetních zdrojů pro trénování rozsáhlých modelů umělé inteligence pro obecné účely a vznikajících aplikací umělé inteligence.“;

c) vkládá se nový odstavec, který zní:

„6a. Pro superpočítače optimalizované pro umělou inteligenci uvedené v článku 12a vytvoří hostitelský subjekt jednotné kontaktní místo pro uživatele včetně startupů, malých a středních podniků a vědeckých uživatelů s cílem usnadnit přístup ke svým podpůrným službám.“

5) V čl. 10 odst. 2 se písmeno l) nahrazuje tímto:

„l) zvláštních podmínek platných v případě, že hostitelský subjekt provozuje superpočítač EuroHPC pro průmyslové použití nebo superpočítač optimalizovaný pro umělou inteligenci.“

6) Vkládá se nový článek, který zní:

„Článek 12a

Pořízení a vlastnictví superpočítačů optimalizovaných pro umělou inteligenci

1. Společný podnik pořizuje a vlastní superpočítače optimalizované pro umělou inteligenci.

2. Finanční příspěvek Unie podle čl. 5 odst. 1 pokryje až 50 % pořizovacích nákladů a až 50 % provozních nákladů na superpočítače optimalizované pro umělou inteligenci. Provozní náklady zahrnují náklady na superpočítačové služby zaměřené na umělou inteligenci.

Zbývající celkové náklady na vlastnictví superpočítačů optimalizovaných pro umělou inteligenci pokryje zúčastněný stát, v němž je hostitelský subjekt usazen, nebo zúčastněné státy v rámci hostitelského konsorcia a případně příspěvky uvedené v článku 6.

3. Při výběru dodavatele superpočítačů optimalizovaných pro umělou inteligenci se zohledňuje bezpečnost dodavatelského řetězce. Výběr vychází ze specifikací pro nabídky, které jsou založeny na poptávce a zohledňují požadavky uživatelů a obecné specifikace systému poskytnuté vybraným hostitelským subjektem v jeho žádosti o výzvu k vyjádření zájmu.

4. Společný podnik může působit jako první uživatel superpočítačů optimalizovaných pro umělou inteligenci, které integrují technologie primárně vyvinuté v Unii.

5. Pokud je to řádně odůvodněno bezpečnostními důvody, může správní rada v pracovním programu rozhodnout, že účast dodavatelů na pořízení superpočítačů optimalizovaných pro umělou inteligenci podmíní v souladu s čl. 12 odst. 6 nařízení (EU) 2021/694, nebo že ji omezí z bezpečnostních důvodů nebo z důvodů přímé spojitosti akcí se strategickou autonomií Unie v souladu s čl. 18 odst. 4 uvedeného nařízení.

6. Superpočítače optimalizované pro umělou inteligenci jsou umístěny v hostitelském subjektu superpočítače EuroHPC nebo v superpočítačovém středisku nacházejícím se v Unii.

7. Aniž je dotčena likvidace společného podniku podle čl. 23 odst. 4 jeho stanov, nejdříve pět let poté, co byla provedena úspěšná přejímací zkouška superpočítače optimalizovaného pro umělou inteligenci instalovaného u hostitelského subjektu, může být vlastnictví superpočítače optimalizovaného pro umělou inteligenci na základě rozhodnutí správní rady a v souladu s dohodou o hostingu převedeno na daný hostitelský subjekt nebo může být superpočítač pro umělou inteligenci prodán jinému subjektu či vyřazen. V případě převodu vlastnictví superpočítače optimalizovaného pro umělou inteligenci hostitelský subjekt uhradí společnému podniku zbytkovou hodnotu převáděného superpočítače. Pokud k převodu vlastnictví na hostitelský subjekt nedojde a je rozhodnuto o vyřazení daného superpočítače, související náklady se rozdělí rovným dílem mezi společný podnik a hostitelský subjekt. Společný podnik neodpovídá za žádné náklady vzniklé po převodu vlastnictví superpočítače optimalizovaného pro umělou inteligenci nebo po jeho prodeji či vyřazení.“

7) Článek 15 se mění takto:

a) odstavec 1 se nahrazuje tímto:

„1. Společný podnik může vyhlásit výzvu k vyjádření zájmu za účelem modernizace superpočítačů EuroHPC, které vlastní nebo spoluvlastní, zvýšení úrovně výkonnosti superpočítače, aby se blížila exakapacitě, zvýšení schopností superpočítače v oblasti umělé inteligence nebo zvýšení provozní výkonnosti superpočítače jakýmkoli jiným způsobem, a to i pomocí kvantových urychlovačů.“;

b) odstavec 2 se zrušuje;

c) odstavec 5 se nahrazuje tímto:

„5. Procentní podíl finančního příspěvku Unie na pořizovací náklady na modernizaci je stejný jako procentní podíl finančního příspěvku Unie na původní superpočítač EuroHPC, který se odepisuje po dobu očekávané zbývající životnosti původního superpočítače. Procentní podíl finančního příspěvku Unie na dodatečné provozní náklady na modernizaci je stejný jako procentní podíl finančního příspěvku Unie na původní superpočítač EuroHPC. V případě petakapacitních superpočítačů pořízených v době uplatňování nařízení (EU) 2018/1488 pokryje finanční příspěvek Unie na modernizaci až 35 % dodatečných provozních nákladů.“

8) Článek 16 se mění takto:

a) vkládá se nový odstavec, který zní:

„1a. Superpočítače optimalizované pro umělou inteligenci a superpočítače EuroHPC rozšířené o funkce umělé inteligence se používají především pro vývoj, testování, hodnocení a validaci velkých modelů pro trénování umělé inteligence pro obecné účely a nově vznikajících aplikací umělé inteligence, jakož i pro další vývoj řešení umělé inteligence v Unii vyžadujících vysoce výkonnou výpočetní techniku a provádění rozsáhlých algoritmů umělé inteligence pro řešení vědeckých problémů.“;

b) vkládá se nový odstavec, který zní:

„2a. Správní rada definuje zvláštní podmínky přístupu k superpočítačům optimalizovaným pro umělou inteligenci a superpočítačům EuroHPC rozšířeným o funkce umělé inteligence v souladu s článkem 17 s přihlédnutím ke zvláštním potřebám ekosystému startupů v oblasti umělé inteligence a ekosystému výzkumu a inovací. To zahrnuje vyhrazený přístup pro startupy a malé a střední podniky. Přístup jsou způsobilé získat pouze návrhy na vývoj důvěryhodných a etických modelů, systémů a aplikací umělé inteligence, které jsou v souladu s hodnotami Unie.“

9) V článku 17 se odstavec 1 nahrazuje tímto:

„1. Podíl času přístupu Unie ke každému špičkovému a kvantovému superpočítači EuroHPC, jakož i k superpočítači EuroHPC optimalizovanému pro umělou inteligenci, je přímo úměrný finančnímu příspěvku Unie podle čl. 5 odst. 1 k celkovým nákladům na jeho vlastnictví a nepřekročí 50 % celkového času přístupu k superpočítači EuroHPC.“

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Lucemburku dne 17. června 2024.

Za Radu

předseda

A. MARON